

Finlandia

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

powierzchnia:	338 tys. km ² (ląd) + 52 tys. km ² (wody morskie)	
ludność:	5,533 mln (1.01.2021r.)	
głowa państwa (prezydent):	pan Sauli Väinämö Niinistö, od 1 marca 2012	
premier	pani Sanna Marin	od 11.12.2019
minister spraw gospodarczych	pan Mika Lintilä	od 10.12.2019
minister finansów , wicepremier	pani Katri Kulmuni	od 10.12.2019
minister handlu zagranicznego i współpracy rozwojowej	pan Ville Skinnari	od 6.06.2019
minister spraw zagranicznych	pan Pekka Haavisto	od 6.06.2019
ambasador Finlandii w Polsce	pan Juha Ottman	od sierpnia 2018
ambasador RP w Finlandii	pan Piotr Rychlik	od października 2019
najbliższe wybory parlamentarne	kwiecień 2023	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*
PKB (mld EUR)	217,5	226,3	233,5	239,9	236,0	-	-
PKB na 1 mieszkańca (tys. EUR)	39,58	41,08	42,32	43,44	42,68	-	-
PKB (wzrost w %)	2,8	3,3	1,5	1,3	-2,8	3,5	3,0
Deficyt budżetowy (% PKB)	-1,7	-0,7	-0,9	-0,9	-5,5	-3,8	-2,4
Dług publiczny (% PKB)	63,2	61,2	59,8	59,5	69,5	71,2	71,2
Inflacja (HICP w %)	0,4	0,8	1,2	1,1	0,4	2,1	2,6
Bezrobocie (w %)	8,2	8,1	6,8	6,7	7,8	7,7	6,9
Eksport towarów (w mld EUR)	52,7	59,5	62,9	64,9	59,7	-	-
Import towarów (w mld EUR)	52,7	58,0	62,7	62,6	56,8	-	-
Bilans handlowy (towary i usługi (w mld EUR)	-2,78	0,10	-2,93	0,37	0,80	-	-
Bezp. inwestycje zagr. w Finlandii	75,8	75,0	62,4	76,4	73,8	-	-
Inwestycje bezp. Finlandii za granicą	102,8	102,3	111,7	130,4	117,1	-	-

Źródła: EUROSTAT, *European Economic Forecast Autumn 2021 / Winter 2022

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Stolicą Finlandii są Helsinki liczące ok. 600 tys. mieszkańców. Walutą Finlandii od 1.01.2002 r. jest euro (t.j. z chwilą wprowadzenia wspólnej waluty w UE).

Struktura PKB Finlandii (2020 r. wg statista.com): rolnictwo – 2,45%, przemysł – 23,6%, usługi – 60,56%.

Finlandia jest członkiem UE i WTO od 1.01.1995r., członkiem OECD od 28.01.1969 r.

Finlandia zaliczana jest do bogatszych państw UE. Jej dochód na mieszkańca liczony wg siły nabywczej w 2020 r. stanowił 115% średniej wartości dla UE 27. Najwyższa w świecie konkurencyjność oraz najmniej uciążliwe bariery biurokratyczne i regulacje administracyjne dla nowo zakładanych przedsiębiorstw cechowały do niedawna gospodarkę fińską. Jednak w związku z kryzysową sytuacją na rynkach światowych w roku 2009 nastąpiła redukcja PKB o ponad 8%. Nastąpił znaczny wzrost bezrobocia, które zbliżyło się do 10 % oraz wzrost długu publicznego na skutek planowanego finansowania przedsięwzięć antykryzysowych do 45% PKB.

Agencja ratingowa Standard & Poor's w październiku 2014 r. obniżyła rating kredytowy Finlandii do poziomu AA+. W uzasadnieniu oceny S&P przyznała, że decyzję oparto o słabą perspektywę rozwoju ekonomicznego kraju. Podobnie rating obniżyła w marcu 2016 r. Agencja Fitch do poziomu AA+. W czerwcu 2016 r. Agencja Moody's obniżyła rating Finlandii z poziomu "AAA" do poziomu "Aa1". Fińskiej gospodarce groziła długoterminowa stagnacja spowodowana m.in. starzeniem się społeczeństwa, kurczącą się siłą roboczą, nieelastycznym rynkiem pracy oraz spadkiem w sektorze IT i leśnictwa.

W połowie maja 2017 r. szef *Bank of Finland* Erkki Liikanen ogłosił oficjalnie, iż fińska gospodarka poradziła sobie wreszcie z recesją i weszła na ścieżkę wzrostu, głównie dzięki wzrostowi inwestycji, konsumpcji oraz zwiększeniu eksportu w wyniku wprowadzenia tzw. Paktu Konkurencyjności w czerwcu 2016 r. który po wielu miesiącach negocjacji udało się fińskiemu premierowi wprowadzić w życie. Wszystkie podjęte działania przyczyniły się do spadku bezrobocia. Podwyższenie wieku emerytalnego z 63 do 65 lat od 2017 r. zwiększyło zatrudnienie o około 2% w okresie 2018-2019 r.

Zmniejszył się poziom deficytu budżetowego. Przeprowadzona konsolidacja finansów publicznych oraz implementacja reform oszczędnościowych przyniosła zadowalające rezultaty.

Pandemia koronawirusa zrewidowała korzystne prognozy dla Fińskiej gospodarki, która, podobnie jak inne kraje Europy, boryka się z nie notowaną wcześniej recesją.

W rankingu globalnej konkurencyjności Światowego Forum Ekonomicznego *WEF Global Competitiveness Index 4.0 2019* Finlandia jest sklasyfikowana na wysokiej 11 pozycji. W rankingu Banku Światowego *Doing Business 2020* krajów, w których najłatwiej prowadzić działalność gospodarczą Finlandia zajęła 20 miejsce (w ostatnich latach odnotowano spadki, w 2016 r. zajmowała 10 poz., w 2018 r. 17 poz.). Jest wysoko notowana w rankingu innowacyjności *Global Innovation Index 2019* na 6 pozycji. Jest postrzegana jako kraj wolny od korupcji, wg *Corruption Perception Index Transparency International* zajmuje 3 pozycję na świecie.

Najważniejsze gałęzie fińskiej gospodarki to przemysł technologiczny (elektroniczny, mechaniczny i branża metalowa), przemysł drzewny i przemysł chemiczny i petrochemiczny. Finlandia jest zaliczana do liderów technologii informatycznych, choć w ostatnich latach odnotowała pogorszenie pozycji w tej dziedzinie. Polityka rządu ma orientację prosocjalną, a pozycja związków zawodowych jest bardzo silna.

Finowie eksportują przede wszystkim: maszyny i urządzenia mechaniczne (14,4% eksportu w 2020 r.) produkty przemysłu papierniczego (ok.10,4%), maszyny i urządzenia elektryczne (8%), pojazdy nieszynowe (7,3%), produkty przemysłu petrochemicznego (7%), produkty z żelaza i stali (6,1%),

precyzyjną aparaturę optyczną, pomiarową i chirurgiczną (4,9%), drewno i produkty z drewna (4,3%).

Importowali głównie maszyny, urządzenia mechaniczne (12,7% importu w 2020 r.), paliwa mineralne (za 10,5% udziału w imporcie), maszyny i urządzenia elektryczne (10,1%), pojazdy nieszynowe (9,3%), tworzywa sztuczne i wyroby z nich (5,1%), produkty farmaceutyczne (3,5%), produkty z żelaza i stali (3,3%).

Najważniejszymi partnerem Finlandii w eksporcie w 2020 r. są: Niemcy (13,5 importu), Szwecja (10,4%), USA (8,3%), Niderlandy (6,5%), Chiny (5,2%), Rosja (5,2%), UK (3,8%), Francja (3,1%), Estonia (3%), **Polska (2,8%)**, Belgia (2,8%), Norwegia (2,7%) (źródło: Trade Map).

Najważniejszymi partnerem Finlandii w imporcie w 2020 r. są: Niemcy (15,4% importu), Szwecja (11%), Rosja (9,7%), Chiny (9%), Niderlandy (4,6%), USA (3,4%), Estonia (3,4%), Francja (3,2%), **Polska (3%)** (źródło: Trade Map).

Według raportu UNCTAD World Investment Report 2018 w roku 2017 rozpoczęło działalność biznesową w Finlandii 336 nowych zagranicznych inwestorów (w porównaniu do 270 w roku poprzednim).

Odnotowano jednak drastyczny spadek napływu zagranicznych środków z 11,6 mld USD w roku 2016 do 1,3 mld USD w roku 2017. Łącznie w Finlandii zarejestrowano ok. 4 600 przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego zatrudniających ok. 270 000 pracowników.

Głównymi inwestorami były firmy ze Szwecji (35,3%), Holandii (19,8%), Luksemburga (16,9%), Danii 7,5%) i Niemiec 2,9%). Sektorami cieszącymi się największym zainteresowaniem zagranicznych przedsiębiorstw były produkcja przemysłowa (36% inwestycji), technologie informatyczne (19,7%) oraz sektor finansowy i ubezpieczenia (15,9%).

1. Polityka gospodarcza

Finlandia jest krajem o liberalnym podejściu do polityki handlowej. Główne cele polityki gospodarczej to sprostanie wyzwaniom płynącym z globalizacji, starzenia się społeczeństwa i zmian klimatycznych oraz poprawa sytuacji na rynku pracy. Rząd zamierza osiągnąć cele gospodarcze poprzez wzmocnienie sektora nauki, politykę innowacyjności oraz poprawę współpracy pomiędzy pracodawcami i pracownikami. Największe wyzwania dla fińskiej gospodarki to: zwiększenie konkurencyjności, kontynuacja reform strukturalnych, konsolidacja finansów publicznych, pobudzanie wzrostu gospodarczego oraz zmniejszanie bezrobocia przy zaplanowanych cięciach i pakiecie oszczędnościowym, zwiększanie eksportu w sytuacji słabego popytu oraz poszukiwanie nowych rynków.

Rząd Finlandii wprowadził w czerwcu 2016 r. tzw. Pakt Konkurencyjności na mocy trójstronnego porozumienia z partnerami społecznymi: związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców, który spowodował zamrożenie wynagrodzeń na 12 miesięcy, wydłużenie czasu pracy w ciągu roku bez wprowadzenia żadnych kompensacji oraz spowodował częściowe ograniczenie socjalnych benefitów osób zatrudnionych.

W obliczu pandemii koronawirusa rząd Finlandii przygotował szereg instrumentów finansowych mających na celu pomoc dla przedsiębiorców w celu utrzymania miejsc pracy, administrowane przez państwowe agencje Finnvera i Business Finland. Instrumenty te obejmują m.in. dotacje bezpośrednie dla sektora MŚP (na łączną kwotę 980 mln EUR) jak i gwarancje (na kwotę 10 mld EUR).

2. Stanowisko w sprawach europejskich

Finlandia 1 stycznia 2002 r. przyjęła wspólną walutę euro.

Popiera ambitne podejście do polityki klimatycznej. Razem z innymi państwami nordyckimi ma najbardziej zliberalizowany rynek energii, choć w kwestii rozdzielania operatorów sieci przesyłowych i dostawców energii (unbundling) reprezentuje stanowisko kompromisowe. Jest krajem o liberalnym podejściu do polityki handlowej.

Priorytety fińskie w zakresie polityki europejskiej to:

- konkurencyjność,
- poprawa regulacji,
- UE jako mocny aktor globalny.

Finlandia stoi na stanowisku, że elementem poprawy koordynacji polityki finansowej jest rozwijanie koordynacji podatkowej, jest za przeniesieniem punktu ciężkości systemu podatkowego z opodatkowywania dochodów na rzecz m.in. podatków proekologicznych.

Finlandia popiera stworzenie silniejszego wewnętrznego rynku transakcji „on-line” dla towarów, usług i informacji (cyfrowy rynek wewnętrzny)

W sprawie polityki klimatycznej Finlandia jest za tym, aby przy ustalaniu docelowego poziomu emisji na 2050 r. wyznaczono także kilka etapów okresowych, popiera uzgodnienie oprócz poziomu docelowego 30 % na 2020 r., innych poziomów mieszczących się w przedziale 20–30 %, postuluje ustalenia dotyczące lasów jako pochłaniaczy dwutlenku węgla – obliczanie jednostek pochłaniania CO₂ przez lasy tzw. metodą brutto-netto. W przypadku metody porównawczej Finlandii zależy na tym, aby naturalne pochłanianie nie zostało sklasyfikowane jako emisja obliczeniowa.

Finlandia jest za uelastycznieniem procedur dotyczących finansowania budżetu, np. popiera rozwiązanie pięcioletnich ram budżetowych i przejście na faktyczne ramowe budżetowanie, co podniosłoby elastyczność i efektywność wykorzystywania środków finansowych, jest za bardziej przejrzystym i opartym na PKB państw członkowskich system finansowym UE, jest za tym, aby w budżecie UE po stronie wydatków budżetowych uwzględnić tzw. nowe wyzwania (polityka konkurencji, polityka innowacyjna, sprawy wewnętrzne i wymiar sprawiedliwości, polityka klimatyczno-energetyczna, stosunki zewnętrzne), jest za zrównoważeniem środków z puli obsługującej stosunki zewnętrzne przeznaczanych na współpracę z krajami sąsiadującymi z UE na południu i wschodzie.

Finlandia jest za zapewnieniem jak największej reprezentacji Finlandii w strukturach ESDZ, wzmocnieniem Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE, rozwojem strategicznego partnerstwa z Rosją i USA, a także z wschodzącymi gospodarkami.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Polsko-fińskie stosunki gospodarcze regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej na podstawie podpisanego 16 kwietnia 2003 r. w Atenach i obowiązującego od 1 maja 2004 roku Traktatu dotyczącego przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej (Dz.U. 2004 nr 90, poz. 864).

Ponadto obowiązują umowy i porozumienia dwustronne w zakresie nie objętym uregulowaniami UE, wśród których najważniejsze, to:

- Umowa w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu z 26 października 1977 r. obowiązująca od 4 kwietnia 1979 r., zmieniona protokołem z 28 kwietnia 1994 r. obowiązującym od 21 stycznia 1995 r. (Dz.U. 1995 nr 106 poz. 517).

- Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Finlandii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, podpisana w Helsinkach dnia 8 czerwca 2009 r. (Dz.U. 2010 nr 37 poz. 205).
- W dn. 19 grudnia 2011 r. został podpisany przez premierów obydwu państw Wspólny komunikat w sprawie wzmocnionej współpracy między Polską a Finlandią.

4. Wymiana handlowa z Polską

Obroty towarowe w mln EUR

	2016	2017	2018	Dynamika 2018=100	2019	Dynamika 2018=100	2020	Dynamika 2019=100	2021*	Dynamika 2020=100
Eksport	1 509,1	1 647,9	1 899,7	115,3	1 996,4	105,1	1 947,9	97,6	2348,1	120,5
Import	1 439,3	1 582,5	1 717,1	108,5	1 880,3	109,5	1 751,0	93,1	2014,5	115,0
Obroty	2 948,4	3 230,6	3 616,8	112,0	3876,7	107,2	3 698,9	95,4	4362,5	117,9
Saldo	70,3	65,2	182,5	-	116,1	-	196,8		333,6	

Źródło: GUS, * dane wstępne

Finlandia wg danych wstępnych za 2021 r. była 23. partnerem Polski w świecie pod względem wielkości eksportu z udziałem 0,8%, zajmuje 28. pozycję jeśli chodzi o import Polski – z udziałem ok. 0,7%.

Polska zajmowała w 2020 r. 9. miejsce jako partner importowy Finlandii z udziałem 3% i 10. miejsce jako partner eksportowy, z udziałem 2,8%.

W eksporcie Polski do Finlandii dominowały: wyroby przemysłu elektromaszynowego (ok. 32%), metale nieszlachetne i wyroby z nich (ok. 20,5%), wyroby przemysłu chemicznego (ok. 13%) oraz artykuły rolno-spożywcze (ok. 8,5%). Znaczącą pozycję w eksporcie stanowiły także wyroby przemysłu lekkiego, głównie materiały i wyroby włókiennicze (ok. 7,5%) oraz wyroby przemysłu drzewno-papierniczego (ok. 3,5%).

W imporcie z Finlandii dominowały wyroby przemysłu drzewno-papierniczego (ok. 28%), metale nieszlachetne i wyroby z nich (ok. 26%) oraz wyroby przemysłu chemicznego, w tym tworzywa sztuczne (ok. 20%) oraz wyroby przemysłu elektromaszynowego (ok. 18,5%).

Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Według NBP bezpośrednie inwestycje fińskie w Polsce pod koniec 2020 r. osiągnęły wartość 1 608,9 mln EUR (odnotowano wzrost wartości w stosunku do roku poprzedniego o 156,8 mln EUR). Finlandia zajmuje 19 pozycję wśród krajów inwestujących w RP z udziałem ok. 0,79% w inwestycjach bezpośrednich ogółem. W 2020 r. napłynęły do Polski inwestycje fińskie o wartości 240,1 mln EUR. Reinwestowano zyski w wysokości 60,5 mln EUR.

Według danych GUS, pod koniec 2019 r. w Polsce zarejestrowane było 246 podmiotów z udziałem kapitału fińskiego, w tym 122 zatrudniających powyżej 9 osób. Udziały kapitałowe inwestorów fińskich wyniosły 2 098,1 mln PLN, co stanowiło 1% udziałów zagranicznych inwestorów ogółem. Kapitał fiński w 44 spółkach przekraczał 1 mln USD. Łącznie firmy fińskie zatrudniały w 2018 r. ok. 25,8 tys. pracowników (brak nowszych danych).

PAIiH wg stanu na początek 2019 r. odnotowała 54 dużych inwestorów fińskich. W Polsce jest obecnych ponadto szereg znaczących spółek fińskich nieujętych na tej liście, m.in. Eltel Network – koncern międzynarodowy z siedzibą w Finlandii, prowadzi w budowie sieci telekomunikacyjnych i energetycznych, kontroluje 20% rynku instalacji sieci telekomunikacyjnych, czy Huhtamäki – koncern działający w branży opakowań, posiada na Śląsku 2 fabryki. Do największych inwestorów fińskich należy

koncern energetyczny Fortum, który prowadzi swoją działalność w Polsce od 2003 r. Obecnie jest właścicielem trzech elektrociepłowni zlokalizowanych w Częstochowie, Zabrze i Bytomiu. Strategia Fortum w Polsce zakłada rozwój lokalnych źródeł wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, opartych o paliwa dostępne w regionie, w tym paliwa alternatywne. Uruchomiona w 2010 r. nowoczesna elektrociepłownia w Częstochowie należy do najbardziej ekologicznych w Europie Środkowo-Wschodniej. Wiosną 2016 r. Fortum rozpoczęło budowę nowej elektrociepłowni w Zabrze, o wartości 870 mln PLN, która została uruchomiona pod koniec 2018 r. i zaopatruje w ciepło sieciowe Zabrze i Bytom. Fortum posiada również ponad 800 km sieci ciepłowniczych, dostarczających ciepło do mieszkańców Częstochowy, Płocka i Wrocławia. W 2016 r. Fortum przejęło spółkę Grupa Duon S.A. i rozpoczęło działalność na polskim rynku detalicznej sprzedaży energii elektrycznej i gazu. W maju 2013 r. fińsko-szwedzki koncern Stora Enso otworzył w Ostrołęce nowoczesny zakład produkcyjny papieru opakowaniowego za 420 mln EUR. W październiku 2013 r. uruchomiono nową linię produkcyjną koncernu papierniczego Metsä Tissue w Krapkowicach, wartość tej inwestycji wyniosła ok. 60 mln EUR. Stora Enso w RP posiada 4 zakłady: w Ostrołęce, Tychach, Łodzi i w Mosinie koło Poznania.

Dotychczas niewielkie polskie inwestycje bezpośrednie w Republice Finlandii zostały znacząco powiększone w 2011 r. do kwoty 162 mln EUR przez inwestycję firmy Can-Pack S.A. w miejscowości Hämeenlinna (ok. 100 km na północ od Helsinek). Fabryka w Hämeenlinna o docelowej zdolności produkcyjnej 1,8 mld puszek do napojów podjęła produkcję pod koniec marca 2012 r.

W 2020 r. do Finlandii napłynęły polskie inwestycje o wartości 12,9 mln EUR, a pod koniec roku stan polskich inwestycji bezpośrednich wynosił 185,7 mln EUR (dane według NBP).

5. Dostęp do rynku

Od 1 maja 2006 r. Finlandia otworzyła swój rynek pracy dla obywateli 10 nowych państw członkowskich, w tym Polski. Barierą utrudniającą podejmowanie pracy jest na ogół wymaganie przez pracodawców znajomości języka fińskiego. Polscy przedsiębiorcy nie sygnalizowali barier w dostępie do rynku tego kraju.

6. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

W dn. 23-25 października 2017 r. odbyła się wizyta prezydenta Andrzeja Dudy w Finlandii. Wizycie towarzyszyła misja gospodarcza startupów wyróżnionych w konkursie Prezydenta RP oraz odbyło się Polsko-fińskie forum gospodarcze na temat „Trendy innowacyjności i przyszłe wyzwania” z udziałem Prezydenta RP, Wicepremiera, Ministra Finansów Finlandii Petteri Orpo oraz Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rozwoju Jadwigi Emilewicz.

12 stycznia 2017 r. odbyła się w Warszawie w związku z wizytą Premiera Finlandii w Polsce polsko-fińskie wydarzenie gospodarcze, debata w formule okrągłego stołu na temat innowacyjności w sektorze energii. W debacie pt. „Innowacje w sektorze energii na drodze do roku 2030, z uwzględnieniem rozwiązań w zakresie bioenergii i elektro-mobilności” udział wzięli Premier Finlandii Juha Sipilä i Wicepremier M. Morawiecki, Podsekretarz Stanu w MR Jadwiga Emilewicz, Podsekretarz Stanu w ME Michał Kurtyka oraz przedstawiciele firm polskich i fińskich działających w obszarze innowacji energetycznych.

15 czerwca 2016 r. odbyło się w Warszawie Polsko-fińskie Forum Biznesu, z udziałem Minister ds. Handlu Zagranicznego i Rozwoju Finlandii Lenity Toivakka i Sekretarza Stanu w Ministerstwie Rozwoju Jerzego Kwiecińskiego.

2 lutego 2016 r. odbyło się w Warszawie Polsko-Fińskie seminarium nt. innowacyjności z udziałem Podsekretarza Stanu Jadwigi Emilewicz, Zastępcy Dyrektora Generalnego w fińskim Ministerstwie Zatrudnienia i Gospodarki Antti Valle, Wiceprezesa VTT Jouko Suokasa oraz kilkudziesięciu firm i instytucji polskich i fińskich.

7. Potencjalne dziedziny współpracy

Energetyka jądrowa, w tym składowanie odpadów jądrowych, technologie informatyczne, innowacyjność, przemysł drzewny i papierniczy.

8. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe w Finlandii

Wydział Polityczno-Ekonomiczny Ambasady RP

Armas Lindgrenin tie 21

00 570 Helsinki, Finlandia

strona internetowa: <http://finlandia.msz.gov.pl/pl>

tel.: + 358 9 618 280

faks: + 358 9 684 74 77

e-mail: helsinki.amb.info@msz.gov.pl

10. Placówka Finlandii w Rzeczypospolitej Polskiej

Ambasada Republiki Finlandii

ul. Fryderyka Chopina 4/8

00-559 Warszawa,

strona internetowa: <http://www.finland.pl>

Tel: +48 22 598 9500

Faks +48 22 621 3442

E-mail: sanomat.var@formin.fi

Opracował: Maciej Zieliński

Aktualizacja: luty 2022 r.